

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Plămădeală Anatolie,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al Diviziei nr. 28 de pușcași în rezervă din 30 iunie 1945, în cauza penală privindu-l pe

Dodu Nicolai XXXXX, născut în anul XXXXX,
originar din satul XXXXX.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al Diviziei nr. 28 de pușcași în rezervă din 30 iunie 1945, Dodu Nicolai a fost condamnat în baza art. 54-1 "a" Cod penal al RSSU (redacția anului 1926) la 10 ani privațiune de libertate, cu executare în lagăr de corectare prin muncă, cu interdicții în drepturi pe un termen de 3 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, inculpatul Dodu Nicolai a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că în luna iulie a anului 1941, după retragerea unităților Armatei Roșii din satul Negrea, raionul Bujor, care ulterior a fost ocupat de către trupele militare germane, a efectuat acțiuni de denunțare, reținere și maltratare a activiștilor sovietici din sat.

Fiind împotriva puterii sovietice, inculpatul, împreună cu alte persoane au participat activ la identificarea și arestarea activiștilor sovietici, a fost implicat în acțiuni de distrugere de bunuri materiale din clădirile Sovietului sătesc și a școlii, la coborârea steagului sovietic, la jefuirea cooperativei sătești, la nimicirea afișelor și portretelor liderilor guvernului sovietic.

La fel, inculpatul locuind în satul Negrea, teritoriul ocupat de trupele militare germano-române, timp de trei ani a făcut antrenamente cu scopul de a fi înscris în Armata română și a lupta împotriva Uniunii Sovietice. Fiind inclus în rândurile Armatei române, timp de o lună a participat pe teritoriul Belorusiei Sovietice la lupte împotriva Armatei Roșii, adică a săvârșit *trădare de patrie*, infracțiune prevăzută de art. 54-1 „a” din Codul penal al RSSU (redacția anului 1926).

3. Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, a declarat recurs în anulare, prin care invocă prevederile art. 51 alin. (6), art. 452, 453 alin. (1) Cod de procedură penală, și solicită casarea hotărârii judecătorești nominalizate, cu încetarea procesului penal în privința lui Dodu Nicolai intentat în baza art. 54-1 "a" Cod penal al RSSU (redacția anului 1926), pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală, cu reabilitarea lui.

În susținerea argumentelor formulate în recursul în anulare declarat, Procurorul General Adjunct a invocat că în cadrul judecării cauzei penale în privința lui Dodu Nicolae, a fost încălcat dreptul condamnatului la apărare, deoarece cauza a fost examinată în lipsa unui apărător, participarea căruia era obligatorie.

Așadar, sentința de condamnare adoptată în privința lui Dodu Nicolae, constituie o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în CEDO, și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, ceea ce potrivit art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, reprezintă viciu fundamental care în cadrul procedurii precedente, a afectat hotărârea pronunțată.

Subsidiar, invocă că probele administrate nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor condamnatului în baza art. 54-1 "a" Cod penal al RSSU (redacția anului 1926) – trădare de patrie, or, acestea nu confirmă faptul că Dodu Nicolai, prin acțiunile sale, a intenționat să prejudicieze potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, după cum prevedea dispoziția acestui articol.

Subsecvent, recurentul indică că conform art. 3 lit. a) al Legii nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, sunt declarate nevinovate persoanele care în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990 au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, din aceste motive consideră că hotărârea judecătorească în cauză urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Dodu Nicolai în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea condamnatului la răspundere penală.

În consecință, notează că condamnatul Dodu Nicolai, în conformitate cu art. 3 lit. a) al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, "în baza deciziilor organelor judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU - OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, «dvoiki», «troiki», «consfătuiri speciale», alte organe cu funcții analoage) pentru **trădare de patrie**".

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că Dodu Nicolai a fost condamnat prin sentința Tribunalului Militar al Diviziei nr. 28 de pușcași în rezervă din 30

iunie 1945 în baza art. 54-1 "a" Cod penal al RSSU (redacția anului 1926), la 10 ani privațiune de libertate, cu executare în lagăr de corectare prin muncă, cu interdicții în drepturi pe un termen de 3 ani, cu confiscarea averii personale, pentru trădare de patrie.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Dodu Nicolai, în baza art. 54-1 "a" Cod penal al RSSU (redacția anului 1926), cu casarea acesteia și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, cu reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a lui Dodu Nicolai.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, casează total sentința Tribunalului Militar al Diviziei nr. 28 de pușcași în rezervă din 30 iunie 1945, cu încetarea procesului penal în privința lui **Dodu Nicolai Mihailovici** în baza învinuirii pe art. 54-1 "a" Cod penal al RSSU (redacția anului 1926), pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **24 mai 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie